

Örjan Ljungvall, leg. vet.
Box 1030
740 21 Järlåsa
tel: 018-391144
fax: 0709-229904

2008-10-28

Var finns alla statliga distriktsveterinärer?

Statens jordbruksverk, (SJV), är alla svenska veterinärers tillsynsmyndighet, bl.a. utfärdar och drar tillbaka veterinärers legitimation. Verket har också det högsta ansvaret för smitt- och djurskydd i landet. SJV driver sedan 1 juli 1995 Sveriges största kommersiella veterinära företag, Distriktsveterinärerna, (DVO), under oligopolliknande förhållanden. Var och en av de 340 anställda veterinärerna subventioneras med ca 300 000 kronor per år av allmänna medel. DVO:s praktik består till minst 80 % av smådjur och sporthästar, den skiljer sig därvidlag inte från privata veterinärers yrkesutövning.

Kritik har riktats mot att landets högsta veterinärmyndighet, med makt att styra enskilda veterinärers yrkesutövning, samtidigt är en aktiv part på den veterinära marknaden.

I den statliga utredningen ”Veterinär fältverksamhet i nya former” SOU 2007:24 föreslås en stegvis avveckling av DVO bl.a. för att klargöra SJV:s myndighetsroll och för att skapa likvärdiga konkurrensvillkor mellan veterinärer.

Stark kritik riktades mot utredningens privatiseringsförslag från bl.a. SJV, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, (SVA), Lantbrukarnas Riksförbund, (LRF), och ett antal länsstyrelser. Kritikernas starkaste argument var att smittskyddet inte fick äventyras, vilket innebär att Sverige som enda land i Europa anses behöva flera hundra anställda veterinärer i en helstatlig smittskyddsorganisation. Som jämförelse kan nämnas att i det djurtäta jordbrukslandet Danmark klarar 24, för uppgiften deltidsanställda officiella veterinärer, denna uppgift.

Jordbruksverket har i sitt remissvar framhållit att 150 tillgängliga veterinärer krävs för att få tillräcklig uthållighet vid en epizootibekämpning.

Den 6 september detta år konstaterades ”Bluetounge”-smitta på en gård i Halland och den 8 september drog vaccinationskampanjen igång under ledning av DVO:s verksamhetschef. Vaccinationscentraler öppnades, assisterande personal i form av hemvärn och Blå stjärnor rekryterades. För nu skulle det vaccineras!!!

Första veckans resultat med 3000 vaccinerade djur verkade magert, men nog skulle det gå bättre framöver när DVO formerat sina omfattande styrkor. Emellertid började DVO:s ledning redan under den första kampanjveckan vädja till Sveriges alla veterinärer att ”hjälpa till”.

Till dags dato har man 40 vaccinationsteam igång i ett läge då alla nötkreatur söder om en linje Linköping – Mariestad inkluderat Öland ska vaccineras minst 2 ggr före betessläppning våren 2009.

Av de 40 veterinärer som leder var sitt vaccinationsteam har ungefär hälften en annan arbetsgivare än Jordbruksverket. Således bidrar smittskyddsorganisationen med ungefär 20 veterinärer vid bekämpandet av den epizootiklassade "Blåtungan", dvs. 320 statliga distriktsveterinärer gör någonting annat under tiden. Trots det omfattande arbete man har framför sig arbetar teamen fortfarande med den första vaccinationen i de tidigast drabbade delarna av södra Sverige.

Frågan man ställer sig är naturligtvis: Vad gör smittskyddsorganisationen DVO? Skulle inte den vara Sveriges överlägsna resurs vid epizootiutbrott? Redo att ställa upp i stort antal när smittan kom! Om varje anställd veterinär i DVO tog ansvar för att vaccinera 20 nötbosättningar före 1 april nästa år, en inte alltför betungande arbetsuppgift, skulle 6800 gårdar kunna vara vaccinerade inför en eventuell ny blåtungesmitta under kommande sommar.

SJV:s spektakulära och ovetenskapliga agerande i samband med "blåtungelarmet" måste väcka betänkligheter hos både ansvariga politiker och tjänstemän. Om larmet i stället gällt svinpest eller mul- och klövsjuka funnes inget utrymme vädjanden och massmediala utvecklingar, tvärtom kan varje timme vara avgörande för om lantbruksnäringen ska besparas en katastrof eller inte. Då krävs samtränad personal, där alla vet sin roll, under kompetent och handfast ledning och att man tar snabba och korrekta beslut. Ingenting i SJV:s pågående "låtsaskrig" mot en beskedlig motståndare som sen länge proklamerat "eld upphör" tyder på att de kvalitéerna finns i den nuvarande smittskyddsorganisationen. **Detta måste få konsekvenser för den framtida organisationen av den veterinära fältverksamheten och smittskyddet i Sverige.**

Svaret på frågan som ställs i rubriken är alltså att statens distriktsveterinärer finns kvar hemma på sina stationeringsorter och sköter häst- och smådjurspraktiken som vanligt medan kampen mot blåtungan fortsätter i landets södra tredjedel.

Örjan Ljungvall, veterinär.